

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 2
§ 94

13.01.2014
31.03.2014

KOMMENTTI / LAUSUNTO VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTUKSESTA 2015

3/07.071/2014

Kh § 2

Valmistelija Jari Kangasvieri

Valtionvarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kuntien mahdollisia kommentteja selvitysmies Arno Miettisen alustavasta ja Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsittelemästä ehdotuksesta 17.1.2014 mennessä sähköisesti [www-linkkiä](#) hyväksi käyttäen.

Kunnille varataan mahdollisuus kommentoida Hallinnon- ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsittelemiä valtionosuusuudistuksen laskentakriteereitä ja kuntakohtaisia koelaskelmia. Selvitysmies toivoo kuntien kommentoivan alustavaa ehdotusta ja ottavan kantaa erityisesti ehdotuksen järjestelmän sisältöön, kriteereihin ja laskentaperusteisiin.

Komentointiaikaa on 17.1.2014 saakka.

Kunnanjohtaja: Kunnanhallitus antaa oheisen liitteen mukaisen lausunnon valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh § 94

Valmistelija Jari Kangasvieri

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.4.2014.

Erityisesti pyydetään kiinnittämään huomiota seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Kunnanjohtaja: Kunnanhallitus esittää lausuntonaan valtiovarainministeriölle kuntien valtionosuusuudistuksesta seuraavaa:

Uudistuksella on pääsääntöisesti tavoiteltu tarveperusteiseen valtionosuuteen perustuvaa ratkaisua. Vaikkakin lopputulos on suhteellisen onnistunut, lopputuloksesta on havaittavissa selkeää painopisteen siirtymistä pienten maaseutuvaltaisten kuntien tukemisesta kaupunkikeskusten tukemiseen.

Ehdotettavat kriteerit

Kriteerien määrässä tulee pyrkiä mahdollisimman pieneen määrään. Pie- nellä kriteerimäärällä kokonaisuus on paremmin ymmärrettävissä ja hallit- tavissa. Esitetyt kriteerit korreloivat onnistuneesti olemassa olevaa tilan- netta. Kriteerit eivät kuitenkaan palkitse eikä ohjaa riittävällä tavalla parem- paan ja tulokselliseen toimintaan. Uusi kriteeri - työpaikkaomavaraisuus - ohjaa tarkoituksen mukaisesti rahaa keskuskaupungeille. Valtion, julkisen sektorin ja suuryhtiöiden sijoittuminen johonkin kuntaan ei aiheuta kysei- seen kuntaan useinkaan mitään lisäpanostusta vaan tuo lisää valtion- osuutta kaikilla muilla kriteereillä. Tällaisen ansiottoman elinkeinoelämän kasvun palkitseminen uusilla kriteereillä ei ole perusteltua. Lisäksi tilastot eivät kuvaa useinkaan työpaikkaomavaraisuuden todellista kuvaa. Esi- merkkinä kuntien sosiaa- ja terveystoimen hallinnon keskittäminen johon- kin tiettyyn kuntaa vääristää alueen muiden kuntien tilastoa. Vuorostaan kuntien todellista alueellista elinkeinoelämän kehittämistä omavaraisuuden parantamiseksi tulee palkita myös valtionosuuden kasvulla.

Ikäryhmien ja sairastavuuden painopisteet

Painopisteen siirtämistä vanhusväestöstä nuoriin voidaan pitää perusteltu- na kun/jos vastaavasti sairastavuus korjaa todellisia tarpeita. Painopisteen muutoksen voidaan kuitenkin osaltaan vauhdittavan ikääntyvän väestön pakenemista maalta kaupunkikeskuksiin.

Muiden kriteerien painotukset

Kaksikielisyydellä ja vieraskielisten määrällä on merkitystä kuntien kustan- nuksiin. Niiden merkitystä on kuitenkin korostettu liikaa valtionosuuslas- kennassa. Riippumatta vieraskielisten määrästä, osassa luottamusmiesor- ganisaatioista joudutaan kääntämään asiakirjat molemmille kotimaisille kielille, mikä aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia yksikielisille suomenkieli- sille kunnille.

Määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin

Syrjäisyyksiluvun laskentamalli ei ota huomioon alueen todellista syrjäisyyt- tä. Nykyinen laskentakaava 25 ja 50 kilometrin säteiden aluelaskennalla kuvaa enemmänkin asukastiheyttä ja asutuksen keskittymistä mutta jättää huomioimatta pitkät etäisyydet. Syrjäisyydessä olisi oleellista havainnoida palvelujen saavutettavuus ja liikenteellinen sijainti. Sote-alueiden, yliopisto- jen, ammatillisen opetuksen ja valtion palvelukeskusten etäisyyksillä kun- nan asukkaiden keskiöstä on oleellinen merkitys. Edellä kuvatuilla tekijöillä on iso merkitys kaikkien alojen työntekijöiden rekrytointiin ja palkkatasoon. Esimerkkinä vaikka lääkärin tilanne. Liike-elämän sijoittumiseen vaikuttaa oleellisesti satamien, lentokenttien, rautateiden ja valtateiden saavutetta- vuus.

Verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen

Verotulojen täydennykselle on annettu liian vähän painoarvoa. Kuntien tu- lee tuottaa lain määräämät palvelut tasavertaisesti kansalaisille. Kuinka jol- lain alueella palvelut voidaan tuottaa pysyvästi toista aluetta alhaisemmalla tulotasolla? Esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla alhaiset verotulokertymät ovat osasyllisiä kuntien pitkäaikaiseen muuta maata suurempaan velkaantumiseen. Verotulojen tasausta tulee ehdottomasti vahvistaa.

Siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Nykyisen järjestelmän muutos koelaskelmien mukaan aiheuttaa joillekin kunnille kohtuuttoman suuria sopeutumisia. Rakenteiden uudistumisen kannalta on kuitenkin välttämätöntä muuttua kohtuullisessa ajassa. Toholammin kunnanhallitus esittää muutoskaudeksi kolmen vuoden siirtymäaikaa.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Toholammilla 2.4.2014

Virallisesti:

Ari Tanskanen
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Valtiovarainministeriö

MUUTOKSENHAKUKIELTO
Oikaisuvaatimus/Kunnallisvalitus

Muutoksenhakukielto ja sen peruste

(x) Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

() Muu peruste, mikä

Liitetään otteeseen/päätökseen